

DUNAKANYARI KÖLTÉSEK 2004–2006

Az elmúlt három év (2004–2006) időjárás szempontjából nagyon hasonló volt. Mind a három költési szezon hűvös és csapadékos volt az előző évekhez képest. A Dunakanyarban ebben a periódusban két nagy árvíz és a „szokatlanul” hosszú és kemény telek tették próbára madaraink alkalmazkodó képességét. Összességében énekes madarainknak nehéz három évük volt, ugyanakkor egyes fajcsoportoknak (gólyák, harisok) pont ez az időszak volt kedvező.

Ragadozó madarainknak nem okozott különösebb nehézséget ez az időszak. A fokozottan védett rétisas 2005-ben költött először – több mint 100 év után – a térségben. Egy műfészkek kihelyezésével sikerült fészkelésre bírunk, első évben egy, idén két fiókát repített. A hazánkban ritka költőként ismert uhuk 2004-től már három fészkelő párral képviseltetik magukat régióinkban, ez a mennyiség az országos állomány 10%-a! Az elmúlt három évben összesen 12 fióka repült ki. A szintén ritka vándorsólyom 30 év után települt vissza Magyarországra, elsőként a Dunakanyarba! Azóta térségünkben már négy pár fészkel – ez a hazai állomány kétharmada! – és az eltelt három évben összesen több mint 15 fióka repült ki. Ennek a ritka ragadozónak csak a mi sikeres védelmi tevékenységünk biztosíthatja hazai megtelepedését, állományának megerősödését. Védelmük érdekében műfészkeket helyezünk ki, szükség esetén éjjel-nappal őrizzük a veszélyeztetett fészkeket. Az Európa szerte csökkenő állományú és fokozottan védett kígyászölyvből 2 pár is költ a Visegrádi-hegységben. Ez a madár szinte kizárólag kígyókkal táplálkozik, fiókját is hüllőkkel eteti (évente csak egy tojást rak) így

neki a szárazabb, melegebb évek a kedvezőek, nálunk mégsem csökkent az állománya, az eltelt három évben 6 fiókát repítettek. Gólyáink számára az elmúlt három év nagyon kedvező feltételeket hozott. Bár a Dunakanyar nem kifejezetten „gólyás terület”, ebben az eltelt három árvizes évben mégis sok fiatal gólya nyaralt nálunk. A gólyák négy éves korukra válnak ivaréretté, második életévüket Afrikában töltik, a harmadik nyáron keresik későbbi

költőhelyeiket. A fokozottan védett fehér gólya országos állomány 5.500 pár közelében mozog, viszont nálunk csak 5 pár fészkel. 2005-ben rekord mennyiségű fióka – 10 – repült ki, melyet 2006-ban szintén „hoztak” gólyáink. Az eltelt három évben összesen 29 fióka repült ki. A sokkal ritkább fekete gólya állománya az elmúlt három évben emelkedett régióinkban, a korábbi három párról hatra. A költő madarak mellett 10–12 hároméves fiatal is nyaralt nálunk, melyek közül jövőre remélhetőleg fészkelésbe is kezd néhány.

A fecskék számára kifejezetten tragikus volt ez a három költési szezon. A 2004-es közepes költéseket egy drasztikus (közel 60%-os) állománycsökkenést hozó 2005-ös év követett. A tavaszi visszaköltözéskor a Szahara alatti vonulási útvonalon 100 éve nem látott aszály tizedelte meg fecskéinket. Az eltelt három tavasz hideg és csapadékos időjárása tönkretette az első költéseket, melyet a második sem tudtak pótolni. Az esős időben nem repülnek a rovarok, így az öreg madarak nem tudták etetni a fiókákat, mely közül rengeteg éhen halt. Az idei év a 2005-öshöz képest 20%-os állomány emelkedést hozott, de még így is elmaradt a 2004-estől. Remélhetőleg fecskéink hosszútávon kiheverik ezt a súlyos időszakot!

Odúlakó énekesmadaraink számára sem kedvezett ez az időszak. A hosszan elnyúló tél miatt később kezdődtek a költések, így a fiókák kikelése pontosan egybe esett az erdei siklók ébredésével. A kígyók rengeteg fészkaljat elpusztítottak, a megmaradó fiókákat az esős időjárás miatt pedig nem tudták etetni a szülők. Cinegéink, csuszkaik, seregélyeink és légykapóink állománya az elmúlt három évben folyamatosan csökkent!

Az Európa szerte veszélyeztetett harisnak kifejezetten jól jött az árvizes időszak! Ez a madár még a múlt század elején gyakori fészkelő volt hazánkban, minden vizesárok szélén lehetett éjjel a hímek kreksz-kreksz kiáltását hallani. Ez a madár nem párban él, egy hím akár több tojót is „tarthat”. Mára az „éneklő” hímek száma az egész országban nem éri el az ezret. A Dunakanyarban a korábbi években maximum 5–6 hímeket lehetett hallani, az idei árvíz utáni kiöntések közelében közel 100 hímeket számoltunk!

Írta: Molnár István Lotár. Az adatokat a Pilis Természetvédelmi Egyesület szolgáltatta.

A faliújság megjelenését a Gallai Fivérek Bt. és az A-Z Bt. támogatta.

